

Mort el procés, ens queda l'esperança

written by Santiago Vilanova | 19 d'octubre de 2022

El filòsof Jacques Ellul (Bordeus, 1912-1994), un dels nostres referents del pensament ecologista, deia per animar-nos quan no aconseguíem aturar una planta atòmica: “Quand l'espoir es mort, reste l'espérance”. Jo soc agnòstic però creient del progrés social de la humanitat. “L'espoir” seria l'equivalent al desig d'una vida millor per a tothom. És una paraula que va lligada a l'emoció i a la passió, com els sentiments que vam viure durant les grans mobilitzacions del procés. “L'espoir” ha mort amb el fracàs, com ha fracassat el procés per la irresponsabilitat, la covardia i la incapacitat dels que havien de declarar la independència el 10 d'octubre de 2017 en lloc de deixar-la en “stand by”. Costa perdonar la tornada aquella tarda a casa amb cara de pomes agres, cua entre cames, on ja no ens esperava el cava per celebrar l'arribada a la terra promesa. Els nostres polítics no tenien prevista la reacció de l'Estat autoritari i de les seves forces policials i militars, però els hem “reciclat” com herois del no-res.

“L'espérance” és una confiança desinteressada en el futur i en les noves generacions que han de continuar la lluita pacífica i legítima pel dret a l'autodeterminació i per protegir el que ens queda de territori i litoral no contaminat. El cristianisme té l'esperança com a virtut teològica, junt amb la fe i la caritat, i el pensament ecologista la té com una intuïció, com una acció pacient, de llarg termini, constància i prudència. “L'espérance” no s'apaga mai, com la lluita per a la defensa de la terra, la biodiversitat i les energies del sol. Comporta el desig de nous líders polítics, incontaminats d'espúries ànsies de poder.

Hi ha un refrany japonès, extret del dietari del catalanòfil recentment traspasat Ko Tazawa, a qui vaig conèixer quan vaig

presentar el 2012 el seu llibre sobre el terratrèmol de Kobe i l'accident de Fukushima, que diu, "Llenceu el passat al corrent d'aigua". També n'hi ha un segon que transcriu, "Demà bufarà un altre vent". Això és el que hem de fer, aixecar-nos del desànim que ens ha provocat el final del procés. Un corrent d'aigua i un vent que siguin alliberadors, ni aigua torrencial, ni vent huracanat. Que s'emportin als polítics incapacitats per entendre que és inevitable vincular l'autodeterminació amb el canvi de paradigma. El creixement de l'economia no pot ser l'objectiu principal de la governança sinó la mitigació del canvi climàtic (el repte més gran de la nostra història) la justícia social i la qualitat de vida de la població. Un vent i una aigua riu avall que s'emportin també el desenvolupisme i que afavoreixin el "decreixement popular". Les forces polítiques d'esquerres –que encara són keynesianes– han esdevingut inútils per a la transició energètica i ecològica agreujada per la guerra d'Ucraïna. L'economia verda, l'economia circular, el desenvolupament sostenible... són oxímorons. L'ecoblanqueig dels contaminadors domina la publicitat.

La radicalitat democràtica no és la que proclama Laura Borràs i els líders de Junts; la radicalitat democràtica és aturar la destrucció dels béns comuns naturals i decreixer de forma equitativa i qualitativa. És sortir de la nostra drogodependència dels recursos fòssils (especialment de l'energia nuclear). Aquesta és la radicalitat democràtica, no la retòrica de què amb un estat propi, sense definir-lo, viurem millor. Aquest discurs podria amagar nous models d'autoritarisme.

Correm el risc que el post-procés caigui amb el domini d'una eco-tecnocràcia que imposi les mesures anticrisi com va imposar les anticovid. Ens estem apropant a noves formes de control de la població i de consum alimentari com les que va intuir l'escriptor Harry Harrison en la seva novel·la de ciència-ficció "Soylent Green" portada al cinema el 1973 i de

forma premonitòria per Richard Fleicher. Ens ho ha recordat Serge Latouche, el teòric del “decreixement”, en una de les darreres entrevistes.

Esperança, doncs, amb les noves generacions. Quan Mefistòfil, l'esperit del mal, va temptar Faust, li va demanar: “Què vols? Poder? Diners?”. I ell va respondre: “La joventut”, on hi ha vitalitat i unes ànsies de canviar el món i de redefinir el concepte de democràcia participativa com demanen moviments com *Fridays for Future*, *Extinction Rebellion*, sorgits de l'empenta de l'activista Greta Thunberg; els joves contra la guerra; les ecofeministes; els moviments per un comerç just; els defensors dels drets dels animals; els agricultors biològics; els ecoempresaris conscients... Fins i tot el secretari general de l'ONU, António Guterres, ha convidat als joves a no treballar per les empreses que destrueixen el clima.

Esperança que siguin les generacions que venen –pensem també amb les bases desencisades dels partits tradicionals i sobiranistes– que assoleixin el nou paradigma i aturin el col·lapse que ens anuncien els climatòlegs. Davant la crisi sistèmica la situació que ha generat la sortida de Junts del Govern, tot i el trasbals que pugui generar, és anecdòtica i fugissera, com ho serà el govern monocolor d'ERC o, si es produís, l'accés del PSC a la presidència de la Generalitat. Aquest virus polític tindrà a la llarga la seva vacuna sociològica gràcies a l'empenta de les futures generacions. El que dèiem: “Mort l'anhel del procés, ens queda l'esperança”.